MIELIPIDE

Joulun lähestyessä on hyvä miettiä, kuinka jokainen voi tukea kotimaista tuotantoa ja työllisyyttä. **SATU HAAPANEN VIERASKOLUMNISSAAN**

LUKIJALTA

Kuntaliitoksista

Onneksi seuraava hallitus voi perua Virkkusen kuntaliitossekoilut. **Jääräpäät**

Suomen alle 20 000 asukkaan kunnat eivät ole kansainvälisesti pieniä, vain liikaa rahoitettavaa. Sote-palvelut maakuntaverolla, niin tehokas kunta säilyy. **Ei nimimerkkiä**

”Kiitos” vaan hallitukselle ”joululahjasta” eli sotepakkoliitoksista alle 20 000:n asukkaan kunnissa. **Sakari**

Roskapankki

Metsäliitto maksaa kuuden prosentin koron osuuksille, mutta puista muita yhtiötä vähemmän. Metsäliitosta on tullut metsien roskapankki. **Ei nimimerkkiä**

Temppu

Häkämiehen tehotemppu 20 kuukautta pidempi työura, on keino alemman kustannustason saavuttamiseksi 30 vuoden kuluessa. Eli kaksi tuntia lisätyötä viikossa. **Veteraani**

Juustoa

Miksi esimerkiksi arkijuustopakkaus on pohjalta pelkkää pehmeää mössöä, taitaa Oltermanni olla parasta. **Ei nimimerkkiä**

Yhteiseloa

Elettiin 35 vuotta sovussa anopin ja appiukon kanssa samassa taloudessa. Iso apu molemmin puolin ja iso ikävä jäi kun heistä aika jätti. **Miniä**

Salmonellaa tyrkyllä

Eräät kaupat myyvät raakaa ranskalaista kevätkananpoikaa. Pöpöissä taatusti löytyy. **Tolkkua**

Pihatosta

Toistakymmentä vuotta lehmät pihatossa, eikä yhtään hengiltä tallottua vasikkaa. **Ei ritilöitä**

Työtä tarjolla

Päättelykykyisille, matematiikan hallitseville ja aivopesemättömille. Syke? **Mv**

Huoltovarmuus

Suomen huoltovarmuus pelastettava: Osuuskauppa ja Kesko jaettava osiin. **Lännen lokari**

Miten on?

Lieneekö hyvä vai paha? Isonveljen valvontaote uhkaa tiukentua. Sitä tarkoittaa käytännössä tiemaksun käyttöotto. **Orwelli**

Vaihtoon

Voisiko MT vaihtaa kolumnistia? Odotin Soinilta enemmän kuin pelkkiä vaalimainospuheita. Näyttää olevan jo hätä. **Asiaan**

Puolustuksesta

Suomi ja Ruotsi säästäisivät rutkasti yhteisellä ilmavalvonnalla. Samalla Suomi voisi myydä pois ylläpitokuluiltaan kalliit Hornetit. **Yhteistyötä**

Häkistä häkkiin

Samat yliviisaat ajavat kettuja häkeistä ja ihmisiä elementtikennostoihin Kehä 3:n sisäpuolelle. **Metropoli**

Adressi

Jätevesilain kumoamiseksi netistä löytyy netistä kansalaisadressi www.adressi.com/10. **Kansalainen**

Lisää hintaa

Nyt kun Valio on noin rahoissaan, se voisi nostaa tuottajahintaa reippaasti. Tuottajilla ei mene yhtä hyvin. **Rahat omistajille**

Energiatodistus turha ja kallis

Asunto- ja viestintäministeri Krista Kiuru perustelee vanhoille, ennen vuotta 1980 rakennetuille omakotitaloille pakolliseksi tulevaa energiatodistusta siten, että ”uudistuksen myötä myös vanhan pientalon ostaja ja vuokraaja voi vertailla eri rakennusten energiatehokkuutta valintaa tehdessään.”

”Tärkeää on myös se, että uusi todistus sisältää suosituksia energiatehokkuuden parantamiseen, joista on hyötyä sekä nykyiselle että tulevalle asukkaalle.” (Ympäristöministeriö 8.11.)

Maalaisjärjellä ajateltuna tämän saman asian ovat mallikkaasti talojen myynti- tai vuokraustilanteessa tähän saakka hoitaneet sähkön, öljyn, pelletin ynnä muut ostolaskut tarkasteluvuotta kohden: luvut ovat ihan selviä euroja vuotta kohti.

Energiatodistuksessa ne ovat aakkosilla A–G. Ostammeko me taloja tulevaisuudessa kuin jääkaappeja? Luottaen yhden aakkosen tuomaan informaatioon?

Jos energiatodistukset (hinta arvioitu 500–700 euroksi) tulevat pakollisiksi kaavaillulla tavalla, ne nostavat jo ennestäänkin kalliiden asuntojen hintoja. Energiatodistuksen hinta piiloutuu varmasti niin uuden kuin vanhankin talon hintaan tai vuokraan. Loppukäyttäjä – talon ostaja tai vuokraaja – maksaa viime kädessä tämänkin laskun.

> Ostammeko me taloja tulevaisuudessa kuin jääkaappeja?«

Edellä esitetty ajatuskulku on liiankin tuttu erilaisten hintojen ja taksojen noustessa: loppukäyttäjä maksaa. Vakavana seurauksena, että Suomen sisäinen inflaatio on itse aiheutettua ja palkat eivät pysy perässä.

Nykyisen muodikkaan rautamalliajattelun mukaan asiaahan voisi tarkastella vaikka niin, että olemmeko valmiita tekemään kaksi, kolme tai neljä tuntia kuukaudessa enemmän töitä vuoden ajan, jotta saamme ostamamme talon energiatodistuksen maksettua?

Eikö parempi tapa kansantalouden ja Suomen kilpailukyvyn kannalta olisi puuttua näihin EU-direktiivien meille sanelemiin näennäisiin parannuksiin?

Nykyisen menon mukaan me itse säädämme itsellemme jatkuvasti lakeja, jotka nostavat asumisen hintaa.

Kirsi Oksiala-Mäki-Petäjä
Kannus

Kuka tarvitsee häirikkösusia?

Kulunut syksy on taas ollut synkkää susirintamalla. Saamme viikoittain lukea lehdistä susien aiheuttamista vahingoista tai liikkumisesta aivan asutuksen tuntumassa. Omalla kohdallani syyskuun 30. päivän tapahtumat muistuttivat toistamiseen, ettei hyvää susihukkaa ole olemassa.

Susien puolestapuhujat pitävät sutta jonkinlaisena vapaan EU:n lähettiläänä ja jalona eräämaan kulkijana. Todellisuudessa susi on kuitenkin röyhkeä, häijy ja viekas pahantekijä.

Suden suojelun johdosta on tultu tilanteeseen, että sudet ovat kesyyntyneet ja liikkuvat ihmisistä piittaamatta. Tilanne on paikoin kestämätön.

Susien pyynti tai häirikkösusien poistaminen on EU:ssa tehty vaikeaksi. Maa- ja metsätalousministeriökin on tilanteessa puun ja kuoren välissä.

Soitto ministeriön virkamiehelle ei antanut yhtään mitään vastausta tähän ongelmaan. Ministeriöstä vain todettiin hyvin virkamiesmäisesti, että EU:n mukaan Suomessa pitää olla 20 susipentuetta ja tilanteeseen pitää vain tottua.

Jotenkin tämä tilanne tuntuu käsittämättömältä. Ainut asia, mistä olimme ministeriön virkamiehen kanssa samaa mieltä, oli, ”että suden kuuluu pelätä ihmistä eikä toisin päin”.

Toivonkin, että voisin taas juoksuttaa koiriani metsässä ilman pelkoa siitä, että jossain vaanii taas se iso Pahahukka.

Asko Kettunen
Lieksa

Tarkastettua?

Ovatko kaupoissa linnun ruuaksi myytävät auringonkukan ja kauran siemenet viljelytarkastettua tavaraa? Jos ei, niissä piilee melkoinen hukkakauran saastutusriski.

Odotan asioita hoitavien viranhaltijoiden vastausta.

Viljelijä vm68

Sydämeeni joulun teen

Kesä sateineen ja pimeä märkä syksy on kärsitty jo taakse jäänyttä elämää. Valkea talvi on näyttänyt voimansa ja kaunis puuterilumi on peitellyt luonnon puhtaaksi. Saamme ihastella talven maisemia.

Täällä hiljaisella maaseudun kylällä sitä on kuin Lapin maisemissa. Pimeässä kylässä sitä huomaa tähtitaivaan ja kuun valon. Kuinka lumoavan kaunis onkaan avaruus.

Joskus sitä kohtaa lumikonkin kotinsa rappusilla, kun aamulla avaa oven. Oravat ja jänikset ovat jokapäiväisiä pihapiirin kävijöitä. Lintulauta on varsinainen ilon tuoja. Saa katsella käpytikkoja, punatulkkuja ja talitiaisia, kun ne hakkaavat talipalloa ponnekkaasti.

Saamme hiljalleen laskeutua joulun tunnelmaan. Jokainen kokee ja tuntee joulun omalla tavallaan. Tunnelmaa tavoitellaan niin monin tavoin. Moni viettää joulua ennakkoon monissa joulujuhlissa.

Itselleni antaa paljon kauniit ja puhuttelevat joululaulut, joita saa kuunnella radiosta ennen joulua. Niistä syntyy tunnelma.

Katsellessani illalla jouluista ikkunaa ja tähtitaivasta radiosta soi Vesa-Matti Loirin laulamana Sydämeeni joulun teen. Siinä on kaikki, mitä joulussa on. Esitys ja sanoma on niin syvällinen, että kaikki muu tuntuu turhalta.

Laulun sanomassa ollaan sopusoinnussa luonnon suuruuden kanssa ja pienen ihmisen tunteet ja kaipuu suurta kaikkeutta. Soikoon tämä joululaulu tunnelmaa ja rauhaa kaikkiin koteihin.

Elli Halttunen
Ähtäri

JAANA KANKAANPÄÄ

Sydämeeni joulun teen -laulussa on kaikki, mitä joulussa on, Elli Halttunen kertoo.

Peruskuivatuksen tuet remonttiin

Kulunut vuosi on ollut ennätyssateinen, mikä nostaa aina kuivatuksessa olevat puutteet esille. Tällaisten vesimäärien hallinnassa ei enää ratkaise pelkästään salaojituksen kunto, vaan ratkaisevassa osassa on niiden uomien tilanne, minne peltojen vedet laskevat.

Ihmisten kaivamien valtaojien lisäksi ongelmia aiheuttavat melko pienet luonnonpurot ja joet, jotka ovat saaneet olla luonnontilassa näihin päivin saakka.

Näiden uomien valuma-alueilla on vuosikymmenien ja jopa vuosisatojen aikana saatettu tehdä muutoksia, jotka ovat muuttaneet virtauksia ja valuma-alueita.

Nuo muutokset eivät välttämättä ole tuoneet ongelmia aikaisemmin, koska maasto on ollut vielä enemmän luonnontilassa, johon sadevesi ehtii imeytymään ennen kuin se vähitellen valuu vesistöihin. Viime vuosikymmenien aikana tilanne on kuitenkin muuttunut.

Yhä useammin voidaan sanoa, että tulvat ja vesiongelmat ovat ihmisen syytä. Kun sadepisara ennen mitä suurimmalla todennäköisyydellä putosi luonnontilaiseen maahan, sillä oli aikaa imeytyä maahan ja valua sieltä pikkuhiljaa vesistöön, jos kasvusto ei sitä ehtinyt käyttää tai jos se ei painunut pohjavesiin.

Tänä päivänä sadepisara kohtaa yhä useammin hehtaarihallin kattopellin, sen pihalla olevan asfalttikentän tai moottoritien rakennetun väylän, josta se lähtee saman tien virtaamaan kohti lähintä vesistöä.

Mitkään vanhat uomat eivät ole sellaisia, että ne pystyisivät välittämään nämä vesimäärät ja pahimmillaan vedet löytyvätkin jonkun viljelyaukean pellolta muutaman tunnin sisällä. Hulevesien käsittelyyn on kaavoituksessa herätty, mutta liian myöhään.

Tilanne johtaa siihen, että yksittäinen viljelijä joutuu kustantamaan väylän kaivamisen niin suureksi, että vedet mahtuvat. Useiden kymmenien neliökilometrien valumavesien johtaminen pois omilta pelloiltaan saattaa johtaa täysin suhteettomiin kustannuksiin eikä se tunnu oikeudenmukaiselta.

Yhteiskunta tukee periaatteessa suhteellisen hyvinkin peruskuivatushankkeita, mutta tavalla, josta aika on ajanut ohi. Peruskuivatuksen tukijärjestelmä juontaa asutustoiminnan ajalle, jolloin lähes jokaisen valtaojan ympärille muodostettiin ojitusyhtiö, jotta töitä voitiin teettää sotien jälkeen työllisyystöinä. Ajat ovat kuitenkin muuttuneet.

Peruskuivatustuki voidaan maksaa nykyisin vain ojitusyhtiölle. Ojitusyhtiössä tulee olla vähintään kaksi osakasta. Nykyisellä tilarakenteella tämäkin on jo ongelma, sillä ojitusyhtiön tulee toimia samalla hyötyalueella, joka yhä useammin on yhden viljelijän hallinnassa.

Ojitusyhtiö katkaisee myös arvonlisäveroketjun, sillä ojitusyhtiö on kuin tiekunta, joka ei voi edes hakeutua arvonlisäverovelvolliseksi. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että viljelijä ei voi vähentää kaivulaskuissa olevaa alvia vaan se jää valtion voitoksi.

Se tarkoittaa, että jos hankkeeseen myönnetään vaikkapa 50 prosentin tuki, siitä melkein puolet katoaa arvonlisäveroon. Tilanne on sama tiekunnissa, joissa jokaisella laskulla tuetaan valtiota 23 prosentilla vaikka maksu kohdistuisi arvonlisäverolliseen yritystoimintaan.

Tilanne on ongelmallinen myös ympäristön kannalta. Kaikki se työ, mitä viljelijä on tehnyt pitääkseen ravinteet pellollaan, menee hukkaan jos pellolle kaadetaan puoli metriä vettä ”niskasta” pari kertaa vuodessa vieden ravinteet ja pintamaat mukanaan. Eikä ympäristöongelma poistu edes sillä, että pelto jätettäisiin viljelemättä.

Vesilain 15 pykälä kieltää sellaiset toimenpiteet, joilla aiheutetaan muualla vesistössä muun muassa vahinkoa omaisuudelle tai tulvan vaaraa. On tullut aika seurata sitä, ettei yhteiskunta itse riko tuota pykälää.

Jokaisen kaavoituksen kanssa tekemisissä olevan tulee jatkossa tajuta, että hulevesien oikea reitti ei ole jyrkintä mäkeä alas. Suurille sademäärille emme mahda mitään, mutta kyllä valumavesiä pystytään jarruttamaan latvavesillä, jos niin halutaan.

Peruskuivatuksen tuki tulee nostaa tasolle, joka kattaa kaikissa tilanteissa ulkopuolisten vesien aiheuttamat kustannukset. Tuki pitää pystyä maksamaan myös yhdelle viljelijälle ilman ojitusyhtiötä, jolloin alv-ketju ei katkea.

Juhani Laihia
Imatra

VIERASKOLUMNI

Maatalous ja ilmastonmuutos

Maa- ja metsätalousvaliokunnan syksy on ollut kiireinen ja välillä haastava. Välillä olen jäänyt valiokunnassa yksin ilmastokysymysten kanssa puolustamaan valtioneuvoston kantaa.

Erityisen vaikea on ollut kysymys hiilirikkaiden turvemaiden lisäraivauskiellosta, joka tarkoittaisi, että niitä ei saisi enää kyntää tukikelpoisiksi pelloiksi.

Ehdotus on osa EU:n komission esittämiä ehtoja maataloustuille. Perusteena on Euroopan unionin hiilidioksidipäästöjen vähentäminen 20 prosentilla vuoteen 2020 mennessä.

Hiilirikkaiden maiden kyntökielto on erityisen vaikea pohjois- ja itäsuomalaisten lisämaata tarvitsevien viljelijöiden ja karjankasvattajien näkökulmasta. Uusia turvemaita kun tarvitaan laajentuvan karjamäärän rehun kasvatukseen ja lannan levitysalaksi.

Uusien turvemaiden kyntökielto näyttäisi kuitenkin saavan komissiolta lisäaikaa viljelijöiden paremmin varustautua muutokseen. Asian käsittely on komissiossa vielä kesken.

Kukaan ei käy kieltämään maatalouden roolia ilmastonmuutoksen hidastajana, mutta myös merkittävänä kasvihuonekaasupäästöjen lähteenä. Kasvihuonekaasupäästöistä maatalouden osuus Euroopassa on noin yhdeksän prosenttia ja Suomessa noin kymmenen prosenttia.

Epäilevimpienkin tutkijoiden tuomio on ankara: maapallo lämpenee ja vielä kiihtyvällä vauhdilla. Päästövähennyksiä täytyy hakea jokaiselta sektorilta. Myös maatalouden on jatkettava ilmastotalkoita, vaikka se tekisikin kipeää.

Loppupelissä kysymys on pitkäaikaisesta elämän ja myös viljelymahdollisuuksien turvaamisesta maapallolla.

On korkea aika saada maataloustuottajien nokkamiehet ja -naiset pohtimaan yhdessä ilmastoasiantuntijoiden kanssa, kuinka maatalous voi osallistua ilmastotalkoisiin maailman ruokaturvaa vaarantamatta ja viljelijöiden elintasoa heikentämättä. Vastausta tarvitaan kysymykseen, kuinka huolehditaan ruokaturvasta ilmastonmuutoksen kanssa kamppailevassa maailmassa.

Valiokunnassa vasta vieraillut maailman tuottajajärjestön puheenjohtaja Robert Carlson nosti maapallon suurimmaksi haasteeksi ruuan riittävyyden tilanteessa, jossa ilmasto muuttuu.

Jo nyt kuivuudesta kärsivät ja viljelykelpoista maata omistamattomat maat, kuten Jemen, havittelevat maata sieltä, mistä sitä vielä saa.

Väkirikkaat maat, kuten Kiina, varautuu ruokakriisiin vuokraamalla tai ostamalla peltoa Afrikasta.

Kysymys kuuluu, kuinka saamme ruuan riittämään vuonna 2050 jo yhdeksälle miljardille ihmiselle?

Yksi vastaus puheenjohtaja Carlsonin mukaan on tukea kehitysmaiden naisia omistamaan ja viljelemään maata.

Joulun lähestyessä on hyvä miettiä, kuinka jokainen voi tukea kotimaista tuotantoa ja työllisyyttä. Pakkausmerkinnöistä johtuvien epäselvyyksien vuoksi ostoskoriin voi helposti tipahtaa ei-kotimaisia tuotteita. Siksipä tarvitaan erityistä tarkkaavaisuutta ostospäätöstä tehdessä.

Omilla valinnoillamme voimme vaikuttaa kotimaisen ruuantuotannon vahvistamiseen ja paikallisten yrittäjien ja käsityöläisten tukemiseen.

Olen saanut pohtia kanssanne maaseudun asioita puolentoista vuoden ajan. Kiitän lukijoita kaikesta arvokkaasta palautteesta ja toivotan jokaiselle rauhallista joulua ja onnellista uutta vuotta 2013!

SATU HAAPANEN
on kansanedustaja (vihr.).

satu.haapanen@eduskunta.fi

HUIDUNPERÄ

Hyvä Tuomas joulun tuo...

Ylihuomenissa vietämme Tuomaan eli kansatieteemme piiristä tutun ja sympaattisen miehen nimipäivää. Tiedämme vanhan kansan luoneen tutun sananparren ”Hyvä Tuomas joulun tuopi”.

Tosin on vallalla ollut käsitys, että lähinnä naisväki on meillä tavannut valmistaa joulun. Joulusiivouksin, -leipomuksin ja -ruuin he ovat vuotuisen suurjuhlan saaneet aikaan. Miesten osuuden taas on todettu rajoittuvan joulupukin rooliin.

Mutta asiat ovat toki koko lailla toisin. Joulu on maaseudullakin perheiden naisten ja miesten. Sananparsien tuttu Tuomas nähdään meillä joulun airuena, laman, kiireen ja ahdistuksen maailmassa joviaalina ja myönteisenä lähestyvän suurjuhlan luojana.

Kansanperinteen mukaan Hyvä Tuomas tulee keskuuteemme varileipä kainalossa, sahtitynnyri olalla, piimäjuusto pivossaan. Miestä kutsutaan myös Tuomas-kullaksi, ja Laihialla jopa todetaan hänen nimipäivänsä ystävällisyyden osoitusten päiväksi toteamalla ”Viaraankin pojalle Tuamahan päivää toivotellaan”.

Joulun valmistelut alkoivat ennen vanhaan jo joulukuun alussa varilimpun teosta, sitten sianteurastuksesta. Jälkimmäinen antoi lisäksi talinkin joulukynttilöiden valamiseen.

Tapana on ollut, että tuomaanpäivään mennessä on saatu suurimmat joulunvalmistelut hoidetuiksi pyykinpesua, joulusian teurastusta, pirttien kuurausta ja peräkammarien siivousta, joululeipomuksia sekä joulusahdin valmistusta myöten.

Tuomaanpäivän ja jouluaaton välisen ajan lyhyyttä kuvasi kansatieteilijämme Kustaa Vilkuna toteamalla, että ”akan perintö ei kestä kuin Tuomaasta jouluun”.

Tuomaanpäivään kuuluvissa sanonnoissa muun muassa todettiin, että ”Tuomas tarvitsee tuvan”.

Eli tapana oli silloin, että naisten rukit siirrettiin sieltä pyhiksi pois. Miehetkään eivät enää saaneet joulun aluspäivinä pilkkoa puita kotituvassa. Muuten olisi karhu seuraavana kesänä käynyt talon karjaan käsiksi.

Miesten metsään koskemisesta tuomaanpäivästä lähtien olisi taas seurannut, että tulevana suvena viljapelloilla kasvaisi nokipäistä viljaa.

Joulun viimeisinä aluspäivinä sopi miesväen kuitenkin vielä hakea talojen karjoille niittyjen ladoista joulunajan rehut. Hevoset varustettiin tähän toimeen silloin aisakelloin, Kustaa Vilkuna totesi.

Muiden muassa Hämeen ja Uudenmaan sananparret kertoivat, että miesväki tapasi tuomaanpäivästä lähtien vähentää arkitöitään ja ”panna housut naulaan”. Tuomaasta alkoi joulurauha, ja nyt tehtiin vain välttämättömät työt, kerrottiin Aleksis Kiven Seitsemässä veljeksessäkin.

Tuomaanpäivänä tavattiin taloissa käydä vieraina ja asialla. Pappi ja lukkari hakivat taloista verojaan, kylän seppä ja paimen palkkaansa. Lukkari keräsi tällöin kirkolle joulukynttilät.

Samalla hän sai taloista joululimpun, jopa sahtiryypyn.

Tuomaanpäivä oli siten ”puolipyhä”, jota verottaja osasi käyttää hyväkseen. Taloissa oli joulun vuoksi talonpoikaista juhlaruokaa ja samalla antajan mieltä.

Tuomaanpäivä oli myös vanha skandinaavinen uuden vuoden alkamispäivä.

Se kuulemma selittää vanhan karjalaistavankin: Kullekin talon asukkaalle pantiin nimikkopäre hankeen, ja se joulun tai uudenvuodenaattona poltettiin. Päreiden palamistavasta oli tapana ennustaa polttajien tulevia kohtaloita häistä hautajaisiin. Tapana oli myös asettaa kaksi pärettä ristiin keskenään ja panna seinälle tai maalata tervalla risti porttiin tai ovenpieleen. Se katsottiin suojaavaksi toimeksi.

Monia tuomaanpäivän sanontoja tunnettiin. Pyryt ennen sitä päivää olivat suotuisia, sillä mitä ennen merkkipäivää ehti kinostaa, saman verran saatiin aikanaan viljaa laariin. Vilkunan mukaan lumi esti maan syvän routaantumisen. Etelä-Suomessa sanottiin, että mikä ennen Tuomasta tuiskaa, se jouluna vetenä luistaa. Jos aurinko talvipäivän seisauksen aikoihin edes pilkahti, saatiin kuulemma poutakesä.

Kun aikanaan ei vielä ollut luotu nykyisiä tulevien säätietojen tehokkaita hankinta- ja tiedotusmenetelmiä, vanha kansa sai tarpeelliset tietonsa luonnon eri merkeistä ja sukupolvelta toiselle siirtyvästä suullisesta perimätiedosta.

Huidunperältä toivotetaan hyvää ja myötäistä tuomaanpäivää tämän maan Tuomaille ja Tuomoille!

HEIKINTYTÄR